

Prioritet ulaganja 4: Poboljšanje kvalitete,
relevantnosti i dostupnosti obrazovanja

djelomično provedena decentralizacija tj. uspostavljena autonomija ustanova s jedne strane i nepostojanje jedinstvenog sustava osiguranja kvalitete s druge, nepostojanje adekvatnih mehanizama potpore pojedinim korisnicima obrazovnog sustava, neujednačena i djelomično provedena reforma u dijelu kurikulumskih promjena, rana faza provedbe HKO-a i neadekvatan sustav inicijalnog i kontinuiranog profesionalnog usavršavanja odgojno-obrazovnih djelatnika, ispodprosječni ishodi obrazovanja u međunarodnim provjerama (PISA)

kvalitetan i svrhopit obrazovni sustav jednako dostupan svima u skladu s mogućnostima svakog korisnika sustava i znanstveni sustav koji će svojim istraživanjima pridonositi boljitu hrvatskog društva, a napose gospodarstva

Analiza stanja, planirani ciljevi i aktivnosti na razini investicijskih prioriteta

Investicijski prioritet

Prevencija i smanjenje ranog napuštanja školovanja i promicanje jednakog pristupa kvalitetnom predškolskom, osnovnoškolskom i srednjoškolskom obrazovanju

Gdje smo sada ? (trenutno stanje)

- niska stopa uključenosti djece u programe predškole (dob djece od 6 mjeseci do 5 godina) – HR 61%
- nedostatna podrška pristupu obrazovanju učenika u nepovoljnem položaju (prvenstveno učenika s teškoćama i učenika romske nacionalne manjine)
- nedostatne nastavničke kompetencije
- visoka razina nestručno zastupljene nastave u nekim regijama Hrvatske
- slabija postignuća naših učenika na zadacima kojima se ispituju više razine znanja, kao što su primjena znanja, povezivanje znanja, konceptualno razumijevanje i zaključivanje
- najkraće trajanja obveznog obrazovanja u EU, jedno od najkraćih trajanja općeg obveznog obrazovanja za cjelokupnu populaciju, jedno od najkraćih primarnih obrazovanja
- u tri ciklusa PISA ispitivanja ispodprosječni rezultati hrvatskih učenika na sve tri pismenosti
- djelomično i neujednačeno provedena kurikulurna reforma : promjena paradigme od usmjerenosti sadržaju k usmjerenosti odgojno-obrazovnim ishodima (ishodima učenja), od prijenosa sadržaja k razvoju kompetencija

Gdje želimo biti ? (ciljevi)

Osigurati jednak pristup kvalitetnom predškolskom, osnovnoškolskom i srednjoškolskom obrazovanju tj. uspostaviti uvjete koji će omogućiti cjelovit individualni razvoj svakog učenika

Kako ćemo to postići? (kojim aktivnostima)

- izgradnja /adaptacija predškolskih ustanova s ciljem povećanja broja djece u programima predškolskog obrazovanja
- podizanje razine kvalitete predškolskih programa (razvoj kreativnosti, inovativnosti, podrška darovitoj djeci, promicanje tolerancije i multikulturalizma)
- osiguranje infrastrukturnih preduvjeta za produljenje osnovne škole s osam na devet godina
- izrada i uvođenje novih kurikuluma na svim razinama i u svim vrstama predtercijskog obrazovanja (promjena od usmjerenosti na sadržaj k usmjerenosti na odgojno-obrazovne ishode (ishode učenja)
- izraditi predmetne kurikulume na svakoj odgojno-obrazovnoj razini i vrsti obrazovanja

- razvoj školskih kurikuluma u sustavu općeg obrazovanja koji se temelje na ishodima učenja, a usmjereni su razvoju ***ključnih*** kompetencija-funkcionalna i numerička pismenost, digitalne kompetencije, strani jezici, poduzetništvo, prirodne znanosti, međuljudske i socijalne kompetencije, opća kultura, učiti kako učiti i različite forme umjetničkog izražavanja) i ***transverzalnih*** (kreativnost, inovativnost)
- povećanje izbornosti koja će omogućiti jasnije profiliranje gimnazijskog - komunikacijskih modula u jezičnim gimnazijama, prirodoslovno-matematičkih modula u prirodoslovno-matematičkim gimnazijama itd.)

- razvoj, izrada i distribucija nastavnih materijala, inovativnih udžbenika, interaktivnih multimedijalnih sadržaja, obrazovnih računalnih programa, alata za učenje na daljinu/*e-učenje* na hrvatskom i stranim jezicima
- razvoj interaktivnih multimedijalnih sadržaja s ciljem razvoja kreativnih vještina učenika obrazovanja (npr. razvoj matematičkih i informatičkih modula u matematičkim gimnazijama, jezično
- razvoj obrazovnih sadržaja u digitalnom formatu (besplatan pristup obrazovnim sadržajima u digitalnom formatu), informatizacija nastavnih i poslovnih procesa u ustanovama sustava
- ustrojiti mrežu potpore darovitim učenicima i izrada školskih planova rada s darovitim učenicima

- uspostavljanje sustava školske podrške učenicima s teškoćama - podrška učenicima u rješavanju povremenih problema u svladavanju gradiva (dopunska nastava) i podrška učenicima koji pokazuju dodatni interes za određene predmete ili teme (dodatna nastava, izvannastavne aktivnosti)
- podrška učenicima s teškoćama u području praćenja i psihološkog savjetovanja, profesionalnog usmjeravanja
- kontinuirano i sveobuhvatno pružanje podrške učenicima s teškoćama kroz individualizirani rad te učenje po prilagođenom i posebnom programu
- razvoja novih nastavnih metoda, upotreba pomoćnih tehnologija

- potpora osposobljavanju i zapošljavanju pomoćnika u nastavi za učenike s teškoćama u razvoju (uspostava sustava neposredne profesionalne potpore učenicima s teškoćama s ciljem osiguranja uvjeta za poboljšanje njihovih obrazovnih postignuća, uspješniju socijalizaciju i emocionalno funkcioniranje)
- osiguravanje dvogodišnjeg kvalitetnog besplatnog predškolskog odgoja i obrazovanja za svu romsku djecu - potpuno financiranje programa predškolskog odgoja i obrazovanja za Rome u postojećim ustanovama za predškolski odgoj i obrazovanje
- mjere usmjerene na dodatni rada s roditeljima Romima, rad u zajednici u romskim naseljima, organizaciju dodatne potpore u učenju i pisanju, učenju jezika, poboljšavanju komunikacijskih i socijalnih vještina, organizaciji ljetnih kampova i izvanškolskih događanja usmjerenih na društvenu integraciju učenika romske nacionalnosti

- uvođenje nacionalnog kompetencijskog standarda za učiteljsku profesiju temeljenog na Hrvatskom kvalifikacijskom okviru i uvođenje sustava (re)licenciranja za stjecanje i zadržavanje dopusnice za rad u odgojno obrazovnoj ustanovi)
- funkcionalno i strukturno unapređenje sustava inicijalnog obrazovanja učitelja - redefiniranje programa inicijalnog i poslijediplomskog obrazovanja učitelja
- razvoj programa usavršavanja i podrške edukatorima učitelja, uključivanje u međunarodne istraživačke projekte i poticanje mobilnosti u području inicijalnog obrazovanja učitelja
- povezivanje i unapređenje sustava uvođenje i trajnog profesionalnog razvoja učitelja - uspostava modela trajnog profesionalnog razvoja temeljenog na kompetencijskom standardu, definiranim prioritetnim područjima na razini sustava i iskazanim potrebama dionika

- uspostava modela provedbe i praćenja profesionalnog razvoja pojedinaca na razini sustava i na razini odgojno-obrazovne ustanove kroz uspostavljen sustav licenciranja , poticanje međunarodne suradnje i mobilnosti u području trajnog profesionalnog razvoja usavršavanja učitelja)
- uspostava cjelovitog sustava osiguravanja kvalitete inicijalnog obrazovanja i trajnog profesionalnog razvoja učitelja
- redefiniranje uloge ravnatelja – profesionalizacija struke, izrada kompetencijskih standarda za ravnatelje, organiziranje institucionalnog obrazovanja i osposobljavanja budućih ravnatelja, izrada programa i postupka licenciranja, izrada mjerila/indikatora kvalitete za vrednovanje ravnatelja)
- razvoj i provedba programa razvoja digitalnih kompetencija nastavnika s fokusom na korištenje ICT tehnologije u procesima podučavanja - područje inicijalnog i stručnog usavršavanja nastavnika

- uvođenje sustava za osiguravanje i unapređivanje kvalitete odgoja i obrazovanja (uvođenje fleksibilnog i učinkovitog sustava samo-vrednovanja odgojno-obrazovnih ustanova, uvođenje vanjskog vrednovanja rada škola, unapređenje sustava vanjskog vrednovanja ishoda učenja na razini osnovnih i srednjih škola vezano uz praćenje i poticanje usvajanja ključnih i transverzalnih kompetencija, uvođenje sustava osiguranja kvalitete rada učitelja, ravnatelja i stručnih suradnika)
- unaprijediti sustav vanjskog vrednovanja ishoda učenja i uspostaviti digitalni sustav za vrednovanje i praćenje ostvarivanja ishoda učenja

OSIGURANJE KVALITETE OBRAZOVANJA

unutarnje i vanjsko vrednovanje ustanova i sudionika

NADLEŽNE USTANOVE I TIJELA
MZOS, osnivači škola, sveučilišta, agencije...

POUČAVANJE I UČENJE

RUKOVOĐENJE

PODRŠKA UČENICIMA

UVJETI RADA

KURIKULUM

ODGOJNO-
OBRAZOVNE
USTANOVE

CILJEVI
KVALITETNO
OBRAZOVANJE
JEDNAKE
MOGUĆNOSTI

STRUKTURA SUSTAVA

MREŽA USTANOVA

društveni kontekst
makro-ekonomski kontekst
demografski kontekst
socio-kulturni kontekst
institucijski kontekst ...
tehnološki razvoj

Investicijski prioritet

Poboljšanje kvalitete, efikasnosti i otvorenosti visokog obrazovanja s ciljem povećanja razine participacije i postignuća

Gdje smo sada ? (trenutno stanje)

- stopa populacije u dobi 30-34 godine sa završenim tercijarnim stupanjem obrazovanja iznosi 24,5% (na razini EU 27 34,6%)
- relativno visoku stopu odustajanja na razini visokog obrazovanja
- udio onih koji rade u istraživanju i razvoju iznosi 1,53% ukupnog aktivnog stanovništva, taj udio je u Hrvatskoj samo 0,94%
- nizak udio osoba sa završenim studijem u tehničkim, biomedicinskim, biotehničkim i prirodnim područjima (STEM)
- broj istraživača zaposlenih u javnom sektoru veći od broja zaposlenih u privatnom sektoru za istraživanje i razvoj, što je u suprotnosti s tim omjerom u većini država Europske unije

Gdje želimo biti ?- (ciljevi)

Poboljšati kvalitetu, efikasnost i otvorenost visokog obrazovanja s ciljem povećanja razine participacije i postignuća, a znanstvenu djelatnost snažnije povezati s potrebama društva/gospodarstva

Kako ćemo to postići? (kojim aktivnostima)

- pružanje potpore suradnji između visokoobrazovnih institucija, znanosti i istraživanja i poslodavaca te ostalih društvenih i gospodarskih aktera u razvoju i razradi programa visokog obrazovanja u skladu s potrebama tržišta rada a kroz provedbu HKO-a
- uspostava registra HKO-a – (jasan i transparentan pružanja informacija o standardima zanimanja / standardima kvalifikacija i pripadajućih obrazovnih programa (ishodima učenja) te njihovo povezivanje sa standardima zanimanja temeljenih na analizama o potrebama tržišta rada
- razvoj sustava prepoznavanja i ocjenjivanja ishoda učenja koje je pojedinac stekao kroz neformalne i informalne oblike učenja ➡ poboljšanje pristupa visokom obrazovanju, stopa završavanja studija i stopa zapošljivosti

- uvođenje shema stipendija za različite kategorije studenata (za studente u STEM područjima, studente slabijega socijalno-ekonomskog statusa i studente s invaliditetom)
- uvođenje mjera usmjerenih na povećanje završnosti studiranja – programi ciljane podrške, mentorstva, sheme razmjene studenata i stjecanje profesionalnih vještina kroz programe stažiranja (financiranje stažiranja i mentorstva u okviru programa stažiranja) s naglaskom na tehničke, biomedicinske, biotehničke, prirodoslovne, tehničke, biotehničke i IT studije)
- povećanje broja studijskih programa na stranim jezicima i sheme financiranja prevođenja (s hrvatskog na strani jezik) i objave nastavnih sadržaja na stranim jezicima (udžbenici/priručnici)
- razvoj sveobuhvatnog i učinkovitog sistema osiguranja kvalitete sa svrhom poboljšanja kvalitete procesa učenja i obrazovanja kroz sustav samo-procjene visokoobrazovnih institucija i primjenu vanjske evaluacije obrazovnih institucija i programa

- unaprjeđenje postojećih kapaciteta i izgradnja nove obrazovne i istraživačke infrastrukturne
- uvođenje mjera i programa popularizacije znanosti, tehnologije i inovacija usmjerenih prema mladima, a s ciljem povećanja atraktivnosti studija u područjima prirodoslovnih, tehničkih znanosti (znanstvena otkrića i njihov doprinos razvoju gospodarstva/društva) – organizacija ljetnih škola i kampanja usmjerenih popularizaciji znanosti
- razvoj postdiplomskih programa u područjima znanosti/tehnologije (posebno u sektorima s visokom razinom primjene visoke tehnologije) i sheme stipendiranja post-diplomskih i doktorskih studija u tim područjima

- uvođenje mjera kojima će se pospješiti rast i udvostručiti broj doktora znanosti u gospodarstvu i društvenim djelatnostima, uz potporu za zapošljavanje doktora znanosti i poduzetničku potporu doktorima znanosti pri osnivanju inovativnih poduzeća
- aktivnosti usmjerenje povećanju mobilnosti stručnjaka i znanstvenika između hrvatskog visokog školstva, inovativnih tvrtki i stranih istraživačkih ustanova kako bi se ojačala dugoročna suradnja između sektora, poticala strana suradnja i povećala konkurentnost hrvatskog istraživanja i razvoja
- sveučilišta, veleučilišta i znanstvene institute uključiti u procese mudre specijalizacije kojima će se resursi vezani uz znanje koncentrirati i povezivati s manjim brojem prioritetnih gospodarskih aktivnosti u kojima Hrvatska može postati i ostati konkurentna u globalnom gospodarstvu

Investicijski prioritet

Poboljšanje pristupa cjeloživotnom učenju, unaprjeđenje vještina i kompetencija radne snage te povećanje relevantnosti sustava obrazovanja i usavršavanja na tržištu rada

Gdje smo sada ? (trenutno stanje)

- nedovoljno učinkovit obrazovni sustav i njegova neusklađenost s tržištem rada (visoka stopa nezaposlenosti osoba sa završenim srednjoškolskim obrazovanjem)
- niska razina odraslih osoba (dob 25-64 godine) uključenih u cjeloživotno učenje – RH 2,3% , EU 8,9%
- veliki udio osoba od 15 do 64 godine starosti (24,3% stanovništva) koji uglavnom imaju samo srednju stručnu spremu
- niska razina uključenosti sveučilišta u kreiranje i provođenje programa obrazovanja odraslih

Gdje želimo biti ? (ciljevi)

Poboljšati pristup cjeloživotnom učenju, unaprijediti vještine i kompetencije radne snage i povećati relevantnost sustava obrazovanja i osposobljavanja s obzirom na potrebe tržišta rada

Kako ćemo to postići? (kojim aktivnostima)

- razvoj i revizija standarda zanimanja, kvalifikacija i kurikuluma i primjena upotrebe novih tehnologija (brzo rastući sektori: turizam, informatičke tehnologije, kulturna/kreativna industrija, poljoprivreda, područje stjecanja zelenih vještina - primjena u zaštiti ekosustava i bio-raznolikosti, smanjenje upotrebe energije, resursa i vode, reduciranju količine otpada)
- racionalizacija mreže programa u strukovnim školama
- promicanje privlačnosti strukovnog obrazovanja, kroz kampanje i natjecanja u pojedinačnim sektorima
- potpora dalnjem razvoju fleksibilnosti u okviru strukovnog obrazovanja - izbornost i modularnost
- daljnja potpora strukovnim školama u razvoju pristupa "bottom-up" (odozdo prema gore) kako bi svojim učenicima mogle osigurati osvremenjene kompetencije i pristup najnovijim tehnologijama podižući tako njihovu relevantnost na tržištu rada (sukladno postupcima i procedurama Hrvatskog kvalifikacijskog okvira)

- razvoj i primjena inovativnih izvannastavnih i drugih obrazovnih aktivnosti, programa i projekata, u bliskoj suradnji sa socijalnim partnerima na regionalnoj/lokalnoj razini
- razvoj i uvođenje strukturiranih kvalitetnih programa stažiranja/praktične nastave za učenike u strukovnim školama i studente ustanova visokog obrazovanja (npr. umrežavanje između strukovnih škola/visokih učilišta i tvrtki)
- jačanje kapaciteta strukovnih škola u području razvoja i primjene stručnog usavršavanja na razini ustanove i uključivanje nastavnika u programe stručnog usavršavanja u tvrtkama
- uvođenje mjera kojima bi se potaknuo razvoj ključnih kompetencija odraslih, mjera vezanih uz pružanje savjetodavnih usluga odraslim osobama kako bi se motivirale za nastavak obrazovanja

- proširiti postojeće i uvesti nove ili inovirane programe za obrazovanje odraslih – relevantne za prioritetne pravce razvoja RH (EK preporučuje povećanje cjeloživotnog učenja u sektorima poljoprivrede i šumarstva)
- razvoj poslije-srednjoškolskih novih i/ili prilagođenih programa obrazovanja odraslih u dogовору s poslodavcima i drugim lokalnim dionicima - usmjerenost na ispunjenje potreba poslodavaca i lokalnog tržišta rada
- osiguravanje stipendija i shema mobilnosti za odrasle polaznike (sudjelovanje u programima osposobljavanja i usavršavanja)
- unaprijediti i proširiti učenje, obrazovanje, osposobljavanje i usavršavanje na radnom i s radnog mjesta
- poboljšati organiziranost, financiranje i upravljanje procesima obrazovanja odraslih

Izazovi s kojima ćemo se susreti u transformaciji sustava

- rascjepkanost lokalne uprave
- mentalni sklop (mind set)
- neprovođenje i neusklađenost legislative u obrazovnom sustavu
- nespremnost sustava za promjenu
- nefleksibilnost sustava
- potkapacitiranost i nedovoljna stručnost nadležnih ustanova u obrazovnom sustavu

- velika izdvajanja u proračunu, uz već postojeće obveze državnog proračuna mogu dodatno opteretiti državu ukoliko se investiranje ciljano ne usmjeri u pojedina područja financiranja
- '**šaroliko investiranje**' – koje može dovesti do usitnjavanja efekta na način da se investicije usmjere na širok spektar područja, a po završetku država preuzima velike troškove održavanja objekata i slično (financiranje dugoročno neodrživih projekata)
- '**udaljenost i nedovoljna usklađenost centralne i regionalne/ih vlasti** – hoćemo li uspjeti omogućiti razvoj pojedinim regijama na način da na razini centralnih institucija postavimo okvirne smjerove investiranja, instrumente podrške, osiguranja kvalitete, a da se na regionalnoj razini osigura priprema adekvatnih projekata usklađenih s razvojnim potencijalom regija, strateškim planovima ...